

Anna Jankowiak

OAZY PODATKOWE W PROCESACH GLOBALIZACJI GOSPODARKI ŚWIATOWEJ

1. Wstęp

Zagadnienie oaz podatkowych (*tax heavens, offshore*) jest bardzo aktualne we współczesnej gospodarce światowej, która podlega ciągłym procesom globalizacyjnym. W związku z otwarciem wielu rynków oraz za sprawą technicznych możliwości prowadzenia interesów w miejscach bardzo odległych od miejsca zamieszkania coraz częściej inwestorzy poszukują udogodnień podatkowych i organizacyjnych. Możliwość wypełniania obowiązku podatkowego w krajach prowadzących dogodną politykę fiskalną i otaczających swoich klientów szczególną dyskrecją sprawiła, że oazy podatkowe zyskały na znaczeniu. Przedsiębiorcy otrzymali szansę płacenia podatków niższych niż w swoich własnych krajach, a przez to możliwość zwiększenia zysków przekazywanych na cele inwestycyjne swoich przedsiębiorstw. Istnienie rajów podatkowych (pojęcie stosowane wymiennie z pojęciem oazy podatkowe) nie jest zjawiskiem nowym, jednak to postępujące procesy globalizacji sprawiły, że stały się one bardziej dostępne. Działania mające na celu płacenie niższych podatków od działalności gospodarczej łączą się również nierozzerwalnie z zagadnieniem prania brudnych pieniędzy i nielegalnymi transferami kapitału.

2. Definicje, podział i stan obecny oaz podatkowych

W literaturze przedmiotu istnieje wiele definicji oaz podatkowych, stąd też różną liczbę państw do nich się zalicza. Według J. Głuchowskiego, „z oazą podatkową mamy do czynienia tam, gdzie na mocy obowiązujących przepisów podatki nie istnieją lub istnieją, ale mają jedynie charakter wewnętrzny i nie obciążają cudzoziemców i ich firm albo też obciążają je minimalnie, jak również tam, gdzie

przyznawane są specjalne przywileje fiskalne, z których korzystają określone podatnicy lub które dotyczą danego typu działalności”¹. Nieco mniej obszernie definiuje oazy podatkowe J.W. Wójcik, podając, że „oazy podatkowe, zwane także rajami podatkowymi, są to państwa o uprzywilejowanym systemie podatkowym (zwykle stawka podatku dochodowego jest niższa o 50 % niż w państwie macierzystym), czyli znacznie korzystniejszym niż w innych państwach”². Ten sam autor przytacza także definicję raju podatkowego podaną przez Departament Skarbu USA, który stwierdza, że „raj podatkowy jest to państwo posiadające niską lub zerową stopę podatkową na wszystkie lub wybrane kategorie dochodów, pewien poziom tajemnicy bankowej lub handlowej oraz minimalne lub żadne wymogi rezerw w banku centralnym i minimalne lub żadne ograniczenia wymiany walut. Większość rajów podatkowych ma nieskomplikowane wymogi licencyjne i regulacyjne dla banków i innych przedsiębiorstw”³.

Polskie Ministerstwo Finansów, opierając się na raporcie OECD *Progress in Identifying and Eliminating Harmful Tax Practices* z 2000 r., podało, iż do grupy rajów podatkowych zostały zaliczone kraje i terytoria, w których systemach stwierdzono występowanie następujących czynników:

- brak opodatkowania lub bardzo niskie opodatkowanie,
- nierówne podatkowe traktowanie dochodów uzyskiwanych ze źródeł położonych na terytorium danego państwa w stosunku do dochodów „przetransferowanych” do tego kraju, przy uprzywilejowanym opodatkowaniu tych ostatnich,
- brak przejrzystości przepisów podatkowych, w związku z czym niektóre podmioty mogą korzystać, na niejasnych zasadach, ze szczególnych przywilejów podatkowych,
- niechęć administracji danego kraju do uczestniczenia w wymianie informacji podatkowych (a także do złagodzenia przepisów o tajemnicy bankowej), tj. odmowa udzielenia informacji administracjom innych państw o dochodach przetransferowanych do takiego kraju przez osoby mające miejsce zamieszkania lub siedzibę w innym państwie; takie podejście, poza tym że stwarza możliwości uchylania się od opodatkowania w państwie rezydencji, pozwala również na legalizację dochodów pochodzących z działalności przestępczej (tzw. pranie brudnych pieniędzy),
- minimalna wysokość inwestycji lub szczególnie niski poziom zatrudnienia w stosunku do wartości dokonywanych transakcji⁴.

Na tej podstawie Ministerstwo Finansów RP wyodrębniło 40 oaz podatkowych zwanych „krajami i terytoriami stosującymi szkodliwą konkurencję podatkową

¹ J. Głuchowski, *Międzynarodowe stosunki finansowe*, PWE, Warszawa 1997, s. 208.

² J.W. Wójcik, *Kryminologiczna ocena transakcji w procesie prania pieniędzy*, Twigger, Warszawa 2001, s. 138.

³ J.W. Wójcik, *Pranie pieniędzy. Studium prawnokryminologiczne i kryminalistyczne*, Dom Organizatora, Toruń 1997, s. 32.

⁴ *Co to w rozumieniu Ministerstwa Finansów są raje podatkowe?*, www.mf.gov.pl.

Tabela 1. Raje podatkowe w rozumieniu Ministerstwa Finansów RP

Nazwa	Kontynent	Powierzchnia (km ²)	Liczba mieszkańców	Gęstość zaludnienia (osoby/km ²)
1. Księstwo Andory	Europa	468	69 150	144,5
2. Anguilla	Ameryka	102	13 008	127,5
3. Antigua i Barbuda	Ameryka	442	67 897	153
4. Aruba	Ameryka	180	68 000	377,7
5. Wspólnota Bahamów	Ameryka	13 940	297 477	21
6. Królestwo Bahrajnu	Azja	620	667 238	1 076
7. Barbados	Ameryka	430	277 264	644
8. Belize	Ameryka	22 966	266 440	11,6
9. Bermudy	Ameryka	53,3	65 773	1 234
10. Brytyjskie Wyspy Dziewicze	Ameryka	153	23 098	148
11. Wyspy Cooka	Azja	236,7	18 740	79,2
12. Wspólnota Dominiki	Ameryka	754	169 029	91,5
13. Gibraltar	Europa	6,5	27 000	4 153
14. Grenada	Ameryka	340	89 258	262
15. Guernsey/Sark/Alderney	Europa	98,5	66 078	670,8
16. Hongkong	Azja	1 104	7 040 000	6 290
17. Jersey	Europa	116	90 156	777
18. Kajmany	Ameryka	259	23 768	92
19. Republika Liberii	Afryka	111 370	3 317 176	26,3
20. Księstwo Liechtensteinu	Europa	160	33 145	207,1
21. Makau	Azja	28,6	520 400	18 950
22. Republika Maledywów	Azja	298	270 100	906
23. Wyspa Man	Europa	572	80 058	131,2
24. Republika Wysp Marshalla	Australia	181	56 429	312
25. Republika Mauritiusu	Afryka	2 045	1 189 825	588
26. Księstwo Monako	Europa	1,95	33 000	16 923
27. Montserrat	Ameryka	91	9 000	102
28. Republika Nauru	Australia	21	12 809	590
29. Antyle Niderlandzkie	Ameryka	960	218 126	227
30. Niue	Azja	260	2 166	8,3
31. Republika Panamy	Ameryka	78 200	3 000 463	37
32. Niezależne Państwo Samoa	Australia	2 944	177 714	60
33. Republika Seszeli	Afryka	455	80 832	176
34. Federacja Sant Christopher i Nevis	Ameryka	261	38 819	149
35. Saint Lucia	Ameryka	616	164 213	266,6
36. Saint Vincent i Grenadyny	Ameryka	389	116 812	300
37. Królestwo Tonga	Australia	748	108 141	144
38. Turks i Caicos	Ameryka	430	18 000	41,8
39. Wyspy Dziewicze Stanów Zjednoczonych	Ameryka	497	125 000	251
40. Republika Vanuatu	Azja	12 200	199 414	16

Źródło: opracowanie własne na podstawie Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 16 maja 2005 r. w sprawie określenia krajów i terytoriów stosujących szkodliwą konkurencję podatkową dla celów podatku dochodowego od osób fizycznych, DzU nr 94, poz. 790.

dla celów podatku dochodowego od osób fizycznych”⁵. Kraje te przedstawiono w tab. 1. Jednak nie można jednoznacznie stwierdzić, ile oaz podatkowych jest na świecie, gdyż każda instytucja inaczej definiuje to pojęcie. Według danych Międzynarodowego Funduszu Walutowego z 2006 r. obecnie jest 46 „przybrzeżnych centrów finansowych” (*offshore* lub *offshore financial center* – takie pojęcie stosują wobec siebie coraz częściej oazy podatkowe)⁶.

W tabeli 1 zostały przedstawione oazy podatkowe wraz z wielkością powierzchni, liczbą mieszkańców i gęstością zaludnienia. Na podstawie tych danych widać wyraźnie, iż oazami są przeważnie państwa wyspiarskie – na 40 krajów aż 31 jest położonych na wyspach. W większości są to wyspy leżące w Ameryce⁷ (aż 19 oaz), po 7 leży w Europie i w Azji, 4 w Australii i 3 w Afryce. Oazy podatkowe są najczęściej krajami o niewielkiej liczbie mieszkańców (np. Niue, Montserrat, Anguilla), choć zdarzają się również kraje, gdzie liczba mieszkańców przekracza 1 mln (np. Mauritius, Panama, Liberia). Analizując gęstość zaludnienia, można stwierdzić, iż poza kilkoma wyjątkami kraje te są licznie zaludnione. Porównując gęstość zaludnienia, tylko 12 oaz podatkowych było mniej zaludnionych od Polski (w 2006 r. 122 mieszkańców na 1 km²⁸), natomiast wśród pozostałych znajdowały się kraje o bardzo dużej gęstości, takie jak Makau (ok. 19 tys. na 1 km²), Księstwo Monako (ok. 17 tys. na 1 km²) czy Hongkong (ok. 6,3 tys. na 1 km²). Analiza danych z tabeli 1 pozwala stwierdzić, iż współcześnie oazami są głównie kraje wyspiarskie, o małej powierzchni, lecz o dużej gęstości zaludnienia. Istnieje zatem grupa czynników, które decydują o możliwości postrzegania danego kraju jako oazy podatkowej, a jednocześnie te same czynniki powodują, że potencjalni klienci zaczynają korzystać z usług danej gospodarki krajowej.

3. Kryteria wyboru rajów podatkowych

Za najważniejsze kryteria wyboru rajów podatkowych uznaje się:

- stabilność polityczną i gospodarczą,
- równe traktowanie podmiotów gospodarczych,
- położenie geograficzne oraz infrastrukturę,
- rynek wewnętrzny,
- system podatkowy,
- obszary wolnego handlu,

---

⁵ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 16 maja 2005 r. w sprawie określenia krajów i terytoriów stosujących szkodliwą konkurencję podatkową dla celów podatku dochodowego od osób fizycznych, DzU nr 4, poz. 790.

⁶ IMF Working Papers, *Concept of Offshore Financial Centers: In Search of an Operational Definitions*, 2007.

⁷ Ameryka jest tutaj rozumiana jako Ameryka Północna i Ameryka Południowa jako całość.

⁸ Dane ze strony Głównego Urzędu Statystycznego Polski, www.stat.gov.pl.

- kontrolę dewizową,
- ochronę patentową,
- prawo podmiotów gospodarczych,
- system bankowy⁹.

Pierwszy z czynników, czyli stabilna sytuacja polityczna i gospodarcza, jest jednym z ważniejszych, często wymienianym nawet jako bardziej istotny od zerowych lub niskich podatków. W oazach podatkowych muszą panować jasne warunki polityczne, a co za tym idzie, ryzyko polityczne związane z prowadzeniem interesów na terenie tego kraju musi być jak najmniejsze. Żaden inwestor nie zdecyduje się na przeniesienie swoich interesów do oazy podatkowej, której stabilności nie jest pewien. Stąd też kraje, które celowo prowadzą dogodną politykę fiskalną dla cudzoziemców, szczególnie dbają o stabilność polityczną i gospodarczą, inaczej stracą swoich klientów na rzecz innych rajów podatkowych. Innym ważnym czynnikiem jest położenie geograficzne i infrastruktura danego kraju. Bliskość np. Stanów Zjednoczonych czy Japonii, jako krajów znaczących pod względem gospodarczym, powoduje, iż łatwiej jest przenieść swoje interesy do oazy podatkowej. Niezwykle istotne są dobre połączenia lotnicze i rozwinięta sieć dróg czy hoteli na terenie danego kraju¹⁰. W czasach tak bardzo rozwiniętych możliwości przesyłania danych i informacji prowadzenie interesów na odległość nie stanowi już problemu, który wiele lat wcześniej był barierą nie do pokonania. Postępująca globalizacja i informatyzacja spowodowały rosnącą popularność oaz podatkowych. Pozostałe czynniki, takie jak system podatkowy, kontrola dewizowa, dostosowanie do indywidualnych potrzeb czy system bankowy (w szczególności zapewnianie tajemnicy bankowej), również w ogromnym stopniu decydują o popularności danej oazy podatkowej. Kraje, które są celowo nastawione na przyciąganie obcego kapitału i inwestorów z zagranicy, będą dążyły do stworzenia dogodnych warunków do prowadzenia interesów na swoim terenie.

Można wyróżnić następujące kategorie oaz podatkowych:

- kraje (obszary), w których nie ma podatków dochodowych (tzw. rzeczywiste raje podatkowe) – np. Kajmany,
- kraje, które pobierają podatek dochodowy jedynie według zasad terytorialnych (podatki dochodowe są ściągane, ale tylko od dochodów z działalności wewnątrzrajowej) – np. Panama,
- kraje o niskim opodatkowaniu – np. Antyle Holenderskie,
- kraje, w których stosuje się szczególne ułatwienia podatkowe dla określonych spółek – np. Anguilla,
- kraje, które stosują tzw. przywilej holdingowy dla wybranych rodzajów działalności gospodarczej – np. Liechtenstein¹¹.

⁹ T. Lipowski, *Raje podatkowe. Charakterystyka i sposoby wykorzystywania*, ODDK, Gdańsk 2002, s. 91-187.

¹⁰ Tamże.

¹¹ J. Głuchowski, *Oazy podatkowe*, Dom Wydawniczy ABC, Warszawa 1996, s. 35.

4. Przyczyny korzystania z usług krajów uznanych za oazy podatkowe

Z usług oaz podatkowych korzysta bardzo wiele osób prywatnych, małych i średnich firm, jak również ogromnych korporacji transnarodowych. Wiele sław showbiznesu czy sportu przeniosło swoje miejsce zamieszkania do oazy podatkowej, aby móc płacić mniejsze podatki, lub żeby po prostu ukryć przed światem rozmiary swoich legalnych dochodów, które będą utrzymane w największej tajemnicy przez banki offshorowe. Istnieją dwie przyczyny korzystania z oaz podatkowych:

- 1) unikanie opodatkowania,
- 2) uchylanie się od opodatkowania¹².

Unikanie opodatkowania nie jest zjawiskiem negatywnym i nie wiąże się z żadnymi nielegalnymi działaniami. „Unikanie podatków polega na redukowaniu w sposób sztuczny odpowiedzialności podatkowej do takiego poziomu, w którym opodatkowanie jest najniższe. Ma wówczas miejsce dopasowanie konkretnej sytuacji do sytuacji najkorzystniejszej dla podatnika”¹³. Unikanie płacenia podatku może przybierać bardzo proste formy, takie jak np. niepalenie papierosów i przez to niepłacenie wysokiej akcyzy, aż do bardziej zaawansowanych transakcji finansowych. Przykładem może być prawo holenderskie, według którego Holender może sprzedać nieruchomość w swoim kraju i posiadane akcje, a następnie zainwestować uzyskany w ten sposób kapitał w nieruchomość położoną poza granicą Holandii. Zostaje on wówczas zwolniony z obowiązku płacenia podatku krajowego, obciążającego przyrost dochodu z tytułu posiadania inwestycji zagranicznej, natomiast zostaje na niego nałożony obowiązek zapłacenia podatku w kraju, w którym znajduje się jego nieruchomość. Niejednokrotnie podatek w kraju, gdzie znajduje się nieruchomość, będzie niższy niż w Holandii i, choć jest to zjawisko naganne, nie stoi w konflikcie z prawem¹⁴.

Drugą przyczyną korzystania z oaz podatkowych jest uchylanie się od opodatkowania, co jest zdecydowanie zjawiskiem negatywnym i nielegalnym. Może ono przybrać następujące formy:

- obecność podatnika nie zostaje zgłoszona odpowiednim organom kontrolnym kraju przebywania,
- niezgłoszenie źródeł przychodu, od którego powinien zostać zapłacony podatek,
- deklaracja niepełnej sumy dochodu, od którego pobierany jest podatek,
- odliczenia od wydatków lub bezprawne korzystanie z ulg¹⁵.

Kraje będące oazami podatkowymi, obniżając swoje podatki, przyciągają coraz więcej ludzi, tak długo bowiem jak istnieją podatki, tak długo ludzie poszukują

¹² T. Lipowski, wyd. cyt., s.33.

¹³ J. Głuchowski, *Oazy...*, s. 50.

¹⁴ Tamże, s. 53.

¹⁵ Tamże, s. 54-55.

możliwości, aby płacić ich jak najmniej. O ile poszukiwanie sposobu płacenia podatków niższych niż w swoim macierzystym kraju, czyli unikanie opodatkowania, nie jest nielegalne i jest coraz bardziej akceptowane w globalnej gospodarce, o tyle uchylanie się od podatków jest już działalnością przestępczą. Bardzo często ta właśnie działalność nielegalna ma swoje miejsce w oazach podatkowych, które z racji swojej funkcji i zachowania tajemnicy bankowej są na to szczególnie narażone, a czasem nawet same pozwalają na nielegalne transakcje i czerpią z nich profity.

5. Oazy podatkowe a pranie pieniędzy

Możliwość dokonywania różnych dogodnych transakcji finansowych w rajach podatkowych, płacenie tam niższych podatków niż w kraju macierzystym lub niepłacenie ich w ogóle, powoduje, iż z pojęciem oaz podatkowych łączy się pojęcie „pranie brudnych pieniędzy”. W gospodarkach krajów wysokorozwiniętych skutecznie funkcjonują przepisy prawne zapobiegające takim procederom, dlatego też poszukiwane są kraje, w których system bankowy jest mniej przygotowany do ujawnienia transakcji podejrzanych. W wielu oazach podatkowych funkcjonują firmy – International Business Company (IBC) – i to właśnie one niejednokrotnie stanowią źródło prania pieniędzy. Taką firmę bardzo trudno skontrolować, gdyż może ona powstać w 24 godziny i równie szybko może zostać rozwiązana. Oazy podatkowe bardzo mocno chronią rejestry takich firm, a banki funkcjonujące w tych krajach zachowują szczególną dbałość o dochowanie tajemnicy bankowej, dlatego zebranie informacji o nielegalnych przepływach kapitału staje się bardzo pracochłonne, zabiera dużo czasu, a niejednokrotnie staje się niemożliwe¹⁶. Dość powszechne jest zakładanie firmy w oazach podatkowych dla realizacji tylko jednej transakcji, często nielegalnej lub półlegalnej, a po jej zrealizowaniu spółka zostaje rozwiązana. Takie spółki są nazywane „papierowymi”¹⁷.

Istnieje wiele technik prania pieniędzy, a techniki stosowane przy tym procederze w oazach podatkowych niczym się nie różnią. Najczęściej stosowaną praktyką jest „transfer brudnych pieniędzy wraz z zaniżaniem i zawyżaniem cen, przy wykorzystywaniu powiązań handlowych lub usługowych” oraz „transakcje dokonywane za pośrednictwem zagranicznych banków posiadających swoje siedziby w rajach”¹⁸. Różne są techniki prania pieniędzy, lecz celem każdego tego typu działania jest wyczyszczenie czy wypranie brudnych pieniędzy, a następnie wprowadzenie w obieg czystych, nie zabarwionych żadną działalnością przestępczą. Stąd też podejmowany jest szereg działań aby osiągnąć zamierzony cel:

---

¹⁶ J.W. Wójcik, *Kryminologiczna...*, s. 155.

¹⁷ J.W. Wójcik, *Pranie...*, s. 33.

¹⁸ K. Wąsowski, W. Wąsowski, *Pranie brudnych pieniędzy. Poradnik dla bankowców*, Biblioteka Menedżera i Bankowca, Warszawa 2001, s. 46-47.

- wywóz pieniędzy z krajów o surowych przepisach do krajów o liberalnych przepisach,
- lokata środków zagranicznych w instytucjach finansowych w krajach, które są oazą podatkową dla inwestorów,
- zwrot pieniędzy do kraju pochodzenia w trakcie etapu maskowania lub inwestowania (legitymizowania), szczególnie za pośrednictwem przekazów telegraficznych¹⁹.

Zagadnienie prania pieniędzy na arenie międzynarodowej jest zjawiskiem bardzo rozbudowanym i niestety powszechnym, stąd też duży udział w tym procedurze oaz podatkowych, w których istnieją niemal idealne do tego warunki. Pojęcie oaza podatkowa nie jest pojęciem tożsamym z nielegalnym praniem pieniędzy, niemniej jednak w wielu rajach ono się odbywa. Powoływane są specjalne instytucje do walki z praniem pieniędzy, jednak ze względu na trudności z kontrolowaniem oaz oraz ich ścisłą tajemnicę bankową wyłowienie transakcji nielegalnej spośród wielu innych legalnych jest zadaniem niezwykle trudnym. Choć oazy podatkowe, jak również pranie pieniędzy nie są nowością – istnieją one od wielu lat – to postępująca globalizacja przyczyniła się do zwiększenia skali korzystania z systemów finansowych rajów i nasilenia zjawiska prania pieniędzy. Zmieniająca się sytuacja w gospodarce światowej przyczyniła się do rozbudowania źródeł brudnych pieniędzy, które pochodzą już nie tylko ze handlu narkotykami czy bronią, lecz również z produkcji podrabianych markowych ubrań czy sprzętu elektronicznego. Nasilenie handlu nielegalnymi towarami w globalnej gospodarce spowodowało, że coraz większy procent tych pieniędzy, w różnej postaci, przepływa przez leganie działające oazy podatkowe.

6. Niue jako przykład oazy podatkowej

Niue usytuowane jest w południowej części Oceanu Spokojnego, dokładnie 2,2 tys. km na północny wschód od Nowej Zelandii i słynie z najpiękniejszych na świecie raf koralowych. Jest to terytorium autonomiczne zależne od Nowej Zelandii. Kraj ten zajmuje powierzchnię 260 km², a w 2006 r. był zamieszkały tylko przez 1607 osób²⁰. Charakteryzuje go nieprzyjazny klimat, głównie ze względu na bardzo częste tajfuny, przez co systematycznie maleje liczba jego mieszkańców. Językiem urzędowym jest angielski. Niue nie posiada bogactw naturalnych ani rozwiniętego przemysłu, stąd też mieszkańcy żyją głównie z turystyki, jednak jej rozmiary rokrocznie maleją. Zdecydowana większość budżetu Niue pochodzi z dotacji od rządu Nowej Zelandii, jak również ze świadczenia różnego rodzaju usług finansowych. Niue wypracowało w 2003 r. PKB na poziomie 29,6 mln USD,

¹⁹ J.W. Wójcik, *Kryminologiczna...*, s. 133-134.

²⁰ *Government of Niue, Estimates of Expenditure and revenue for year 2006/2007*, <http://www.gov.nu/2007%20Budget.pdf>.

a PKB *per capita* wynosił ok. 18 tys. USD²¹. Niue stosuje system finansowy dogodny dla spółek tam zarejestrowanych przez nierezydentów i nie prowadzących działalności na terenie kraju, nie mają oni bowiem obowiązku opodatkowania swoich dochodów. Jediną powinnością jest coroczna opłata licencyjna dla rządu w wysokości 150 USD²². W Niue nie ma również podatków od sprzedaży i od nieruchomości, ani podatku VAT²³. Założenie spółki na terenie tego kraju jest bardzo ułatwione, również czas skrócony jest do minimum – zazwyczaj nie jest to więcej niż 24 godziny. Niue ma stabilną sytuację polityczną i społeczną, korzystny system finansowy, dobrze rozwiniętą infrastrukturę, jednak zmienna pogoda sprawia, że nie zawsze połączenia komunikacyjne i telefoniczne są możliwe, co utrudnia prowadzenie interesów z zagranicy.

7. Zakończenie

Oazy podatkowe funkcjonują w stosunkach międzynarodowych od dłuższego czasu, jednak postępująca informatyzacja i procesy globalizacyjne przyczyniły się do zwiększenia liczby transakcji finansowych przez nie obsługiwanych. Unikanie wysokiego opodatkowania w kraju macierzystym sprawiło, iż wiele firm przeniosło swoje interesy do atrakcyjnych rajów podatkowych, gdzie przychody z działalności są często zwolnione od podatku, a założenie i utrzymanie firmy nie napotykają na większe trudności. Oazy podatkowe są powszechnie akceptowanymi krajami, jednak zwiększone ryzyko, że na ich terenie prowadzi się nielegalne interesy, sprawia, iż społeczeństwo międzynarodowe zauważa niebezpieczeństwo z nimi związane.

Literatura

- Głuchowski J., *Międzynarodowe stosunki finansowe*, PWE, Warszawa 1997.
Głuchowski J., *Oazy podatkowe*, Dom Wydawniczy ABC, Warszawa 1996.
Hines J.R. Jr., *International Taxation and Multinational Activity*, The University of Chicago Press, Chicago – London 2001.
IMF Working Papers, *Concept of Offshore Financial Centers: In Search of an Operational Definition*, 2007.
Lipowski T., *Raje podatkowe a unikanie opodatkowania*, C.H. Beck, Warszawa 2004.
Lipowski T., *Raje podatkowe. Charakterystyka i sposoby wykorzystywania*, ODDK, Gdańsk 2002.

---

²¹ Australian Government Department of Foreign Affairs and Trade,
<http://www.dfat.gov.au/geo/fs/niue.pdf>.

²² M. Wotava, *Podatkowe raje*, British Royal Crown Trust, 2000, s. 256.

²³ <http://www.niueisland.com/facts/>.

Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 16 maja 2005 r. w sprawie określenia krajów i terytoriów stosujących szkodliwą konkurencję podatkową dla celów podatku dochodowego od osób fizycznych, DzU nr 94, poz. 790.

Wąsowski K., Wąsowski W., *Pranie brudnych pieniędzy. Poradnik dla bankowców*, Biblioteka Menedżera i Bankowca, Warszawa 2001.

Wells P., *Raje podatkowe*, Agencja Wydawnicza CB Andrzej Zasieczny, Warszawa 1996.

Wotava M., *Podatkowe raje*, British Royal Crown Trust, 2000.

Wójcik J.W., *Kryminologiczna ocena transakcji w procesie prania pieniędzy*, Twigger, Warszawa 2001.

Wójcik J.W., *Pranie pieniędzy. Studium prawno-kryminologiczne i kryminalistyczne*, Dom Organizatora, Toruń 1997.

Źródła internetowe

<http://www.dfat.gov.au/geo/fs/niue.pdf> – Australian Government Department of Foreign Affairs and Trade.

www.gov.nu/2007%20Budget.pdf.

www.mf.gov.pl.

www.niueisland.com/facts/.

www.stat.gov.pl.

OFFSHORE FINANCIAL CENTRES IN THE PROCESS OF WORLD'S ECONOMY GLOBALIZATION

Summary

For many years the offshore financial centres are present in world's economy. New technologies, Internet and most important – globalization, are responsible for the increasing number of international transaction being operate by offshore financial centres. Many companies to avoid taxes are transmitting their businesses to tax heavens. The offshore financial centres are becoming more and more popular in world's economy and international relationships.

Anna Jankowiak – mgr, asystent w Katedrze Międzynarodowych Stosunków Gospodarczych Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu.